

FESTIVAL VAN VLAANDEREN MECHELEN PRESENTEERT

LUNALIA

DO 27.04 – 20:15

100% Karel Goeyvaerts

100% wereldtop van eigen
bodem

LOCATIE

Sint-Pieter-en-Paulkerk

BEZETTING

I SOLISTI

Lieve Goossens, fluit
Tomonori Takeda, klarinet
Jan Smets, trombone
Pieter Jansen, viool
Jan Sciffer, cello
Filip Rathé, dirigent

Jan Michiels, piano
Liesbeth Devos, sopraan

Interventies: Prof. Mark
Delaere

Dit concert wordt opgenomen door Klara en uitgezonden op 8 juni 2023, de 100ste verjaardag van Karel Goeyvaerts.

Programma

Karel Goeyvaerts (1923-1993)

Les Voix du Verseau / De Stemmen van de Waterman (1985)

Interventie door Prof. Mark Delaere

Karel Goeyvaerts (1923-1993)

Plikonamu Micucona (1979)

La Flute de Jade (1949)

Voor Harrie, Harry en René (1990)

Interventie door Prof. Mark Delaere

Karel Goeyvaerts (1923-1993)

Escale à Bahia (1986)

Litanie I (1979)

Prof. Mark Delaere in gesprek met Tim Mulleman

Tim Mulleman (°1993)

Creatie - geïnspireerd door Litanie I

La Flûte de Jade

Invitation

Venez! Autour de ma demeure
Chante un ruisseau
Qui est gai comme le printemps.
Vous verrez peut-être des mouettes,
Si le vent se lève.
Comme je ne reçois jamais personne
Je ne vais pas balayer les allées de mon
jardin.
Vous marcherez sur un tapis de feuilles.
Vous m'excuserez de vous offrir un
déjeuner modeste.
Le marché est très éloigné.
Croyez que je m'efforcerai de vous dire
des choses agréables
pour compenser la rusticité de ma
table.
Vous hésitez?
Vous craignez de me déranger?
Nous allons quand même boire
ensemble,
Et nous trinquerons par dessus la haie

Kom! Rond mijn huis
Zingt een beekje
Vrolijk als de lente.
Misschien zal je meeuwen zien,
Als de wind opsteekt.
Omdat ik nooit mensen ontvang
Ga ik de paden van mijn tuin niet
vegen.
Je zal wandelen op een tapijt van
bladeren.
Excuseer mij voor het karige ontbijt dat
ik je geef.
De markt is heel ver.
Geloof, ik zal trachten je fijne dingen te
vertellen
om mijn rustieke tafel te compenseren.
Twijfel je nog?
Denk je me te storen?
We gaan nochtans samen drinken,
En klinken boven de heg.

Les Ruines de Sou-Taï

Des arbustes on poussé dans les ruines
du palais,

A present, la lune de Si-kiang est la
seule danseuse qui
évolue dans les salles
où glissaient tant de jolies femmes.

Struiken hebben de ruïnes van het
paleis overwoekerd,

Momenteel is de maan van Si-Kiang de
enige danseres
die rondwaalt door de zalen
waar zoveel mooie vrouwen
voortschreden

Les trois Princesses

Au pays de Sim, trois princesses,
Jeunes et belles,
Sont assises sur une plage dorée.
Elles cherchent, du regard,
Une nef qui les emmènerait, très loin,
Au delà de l'horizon
Vers une île, où les femmes sont
heureuses.

La mere est blue.

Au pays de Sim, trois princesses,
Qui ne sont plus jeunes et belles
Pleurent debout sur une plage dorée.

La mer est bleue.

Au pays de Sim, trois princesses,
Vieilles et sans voix,
Sont accroupies sur une plage dorée.
Elle jouent avec le sable
Et s'en inodent les cheveux
Croyant que les grains de sable sont
des fleurs

La mer est bleue.

Ma Robe

Ma robe date d'une époque où vivait
un roi

De la dynastie des Hia.
Tant de jolies femmes l'on mise,
Pour danser, que ses plis en gardent
Une sinuosité harmonieuse,
Et tant de brises l'ont frôlée,
Qu'elle est diaphane comme une aile
de papillon

In het land van Sim, zijn drie prinsessen,
Jong en mooi,
Gezeten op een gouden strand.
Ze kijken rond en zoeken een zeilschip
Die hun zal meenemen, heel ver
Verder dan de horizont
Naar een eiland, waar vrouwen gelukkig
zijn.

De zee is blauw.

In het land van Sim, wenen drie
prinsessen,
Niet meer jong of mooi,
Staande op een gouden strand.

De zee is blauw.

In het land van Sim, zijn drie prinsessen,
Oud en zonder stem,
Neergehurkt op een gouden strand.
Ze spelen met het zand
En besprenkelen er hun haren mee
Denkend dat de zandkorrels bloemen
zijn

De zee is blauw.

Mijn kleding dateert van een tijd waarin
een koning leefde
Van de Hia dynastie.
Zovele mooie vrouwen hebben hem
gedragen,
Om te dansen, zodat zijn plooiën een
harmonieuze kronkeligheid hebben
gehouden,
En zoveel briesjes hebben hem
gestreeld,
Dat hij doorzichtig is als een vleugel van
een vlinder

Le Pavillon de la Musique

Les musiciennes sont parties.
Les pivoines qu'elles avaient mises dans
les vases de jade

S'inclinent vers les luths
Et semblent écouter encore.

De muzikanten zijn vertrokken.
De pioenen die ze in de jadestenen
vazen hebben gezet

Buigen naar de luiten
En lijken nog steeds te luisteren

Le Pavillon des parfums

Si j'ouvrais ce flacon dans lequel repose
un parfum illustre,
Son violent arôme t'incommoderait.
Quand je te caresse, ô ma buire
d'ambre,
N'exhale pas tes pensées d'amour!

Wanneer ik dit flesje waarin een bekend
parfum huist, open doe,
Zou zijn sterke aroma je tot last zijn.
Als ik je streef, o mijn amberen
schenkan,
Adem jouw liefdesgedachten niet uit!

Le Pavillon de la Poésie

Dans sa fenêtre,
Une branche de pêcher fleurie.

In haar raam,
een tak van een bloeiende perzikboom.

La Danseuse

La brise fait onduler les lotus
Dont le parfum vient embaumer le
palais
qui s'élève au milieu du lac
Un peu ivre, Lisi danse.
Tout à coup chancelante,
elle s'appuie contre le lit de jade blanc.
Elle sourit.

Het briesje doet de lotussen golven
waarvan het parfum een balsem legt
over het paleis te midden van het meer.
Een beetje bedronken, danst Lisi.
Plots wankelend,
steunt ze tegen het witte jadestenen
bed.
Ze lacht.

Le dernier voyage

Je vais faire un voyage,
et je n'emporte pas mes pinceaux.
Je vais chercher la réponse
qui n'est pas dans le chant du rossignol,
dans le sourire de la femme,
dans le parfum du lotus.
Je vous laisse mes poésies.
Relisez les quand le silence de l'univers
vous obsédera.

J'ai célébré le parfum du lotus,
le sourire de la femme,
le chant du rossignol,
et je n'ai jamais tracé le caractère
qui signifie la tristesse.
Un soir que vous regarderez la lune
posée sur un amandier fleuri,
donnez une pensée au poète
dont la tristesse fut si grande,
qu'il s'en alla faire un voyage
au pays d'où l'on ne revient pas.

Ik ga een reis maken,
en ik breng mijn schilderborstels niet
mee.
Ik ga het antwoord zoeken
dat niet in de zang van de nachtegaal
is,
in de lach van de vrouw,
in de geur van lotus.
Ik laat je mijn poëzie.
Lees ze opnieuw wanneer de stilte van
het universum je beklemmt.
Ik heb het parfum van de lotusbloem
genoten,
de lach van de vrouw,
de zang van de nachtegaal,
en ik heb nooit het karakter bespeurt
die het verdriet betekent.
Een avond wanneer je de maan zal
bekijken
die boven een bloeiende
amandelboom staat,
denk aan de poëet
wiens verdriet zo groot is,
dat hij op een reis vertrekt
naar een land waar men nooit van
terugkeert.

De vele stemmen van Karel Goeyvaerts (1923-1993)

Van "L'Ère du Verseau" of "Aquarius" staat nog geen noot op papier. Het papier ligt klaar en de ideeën ook. (...) Zoals steeds ben ik ervan overtuigd dat dit mijn levenswerk wordt. Wordt men nog altijd niet wijzer wanneer men zestig is?

Met die gedachte besloot componist Karel Goeyvaerts in 1983 zijn autobiografie *Een zelfportret*, een tekst die hij in 1988 nog van een extra hoofdstuk zou voorzien en die in datzelfde jaar werd gepubliceerd. De laatste tien jaar van zijn leven wijdde Goeyvaerts zich vol geestdrift aan zijn magnum opus *Aquarius* (1993). Die opera draait volledig rond het 'tijdperk van de Waterman', een nieuwe astrologische periode waarin de maatschappij een ongezien evenwicht bereikt en elk individu precies die rol vervult waarvoor die in de wieg gelegd is. Het libretto, samengesteld door Goeyvaerts zelf, staat mijlenver af van een klassiek verhaal. Er zijn geen personages en grote delen van de tekst hebben geen semantische betekenis. Het geheel laat zich misschien nog best omschrijven als een initiatieritueel in een nieuwe maatschappij. Zowat elk werk dat Goeyvaerts sinds 1983 schreef, kaderde op één of andere manier in het grotere *Aquarius*-project. Zo ook *Les Voix du Verseau* ('de Stemmen van de Waterman', 1985) voor sopraan en ensemble. Goeyvaerts zou er later de basismuziek voor een operascène uit destilleren. Ook de tekst, met een uitbundige combinatie van verschillende talen, kijkt vooruit naar het libretto van *Aquarius*. De betovering van een andere wereld waart ook door *Escale à Bahia* (1986). De teksten voor deze puntige liedcyclus plukte Goeyvaerts uit de dichtbundel *Feuilles de route* van Blaise Cendrars. Cendrars vertelt er honderduit over zijn verblijf in Brazilië in 1924 en de diepe indruk die de tropische natuur en kleurrijke cultuur op hem maakten.

Op het eerste gezicht lijkt Karel Goeyvaerts als componist een laatbloeier. Zijn werkenlijst laat immers een stevig zwaartepunt zien in de jaren 1970 en 1980, met de opera *Aquarius* als ultiem wapenfeit. Die indruk is niet geheel onterecht, maar vertelt slechts het halve verhaal. Nog voor zijn dertigste verjaardag had de jonge Goeyvaerts zich namelijk al in de kijker gewerkt. De muzikale ideeën die hij omstreeks 1950 ontwikkelde, bepaalden mee het gezicht van de West-Europese avant-garde in het eerste decennium na de Tweede Wereldoorlog. Toch zou zijn naam niet dezelfde glans krijgen als die van Karlheinz Stockhausen, wiens cultstatus tot de hoes van The Beatles' *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band* reikte, of Pierre Boulez, die de Franse president Georges Pompidou ertoe inspireerde een deel van het befaamde Centre Pompidou aan de nieuwste muziek te wijden.

Na de Tweede Wereldoorlog stonden de kunsten in West-Europa op een keerpunt. Zeker in Duitsland leefde het idee dat het tijd was voor radicale vernieuwing, maar ook daarbuiten zochten ongeziene ideeën hun weg. Precies dáárnaar was Karel Goeyvaerts op zoek. Van 1947 tot 1949 studeerde hij aan het conservatorium van Parijs, onder meer bij Olivier Messiaen en Darius Milhaud. Daar leerde hij de belangrijkste muzikale vernieuwingen van dat ogenblik van naderbij kennen. In de voorbije decennia hadden Arnold Schönberg en Anton Webern de twaalftoonsmuziek ontwikkeld (dodecafonie), terwijl Messiaen zelf duchtig onderzoek verrichtte naar alternatieve toonladders en ritmische systemen. Goeyvaerts absorbeerde die ideeën gretig en trok ze uiteindelijk, in de winter van 1950-51, voor het eerst in hun ultieme consequentie door. De *Sonate voor twee piano's*, die de componist later zijn *Nummer 1* zou noemen, is het eerste werk dat (althans in de middendelen) volledig voortvloeit uit één structureel basisidee, waarin niet alleen de toonhoogtes, maar ook toonduren (ritmes) en toonsterkte (dynamiek) vervat zijn. De *Sonate* bevat daarmee de eerste bladzijden zogeheten integraal seriële muziek. *La Flûte de Jade*, een verzameling stukken voor sopraan en piano op Franse vertalingen van Chinese teksten, dateert van vóór die mythische mijlpaal. Goeyvaerts schreef het werk in 1949, nog tijdens zijn studietijd in Parijs. Met enige trots vermeldt Goeyvaerts het in zijn *Zelfportret*. Niet alleen kende het stuk 'een zekere carrière', met verschillende uitvoeringen en een radio-uitzending, het leverde hem ook een niet mis te verstaan compliment op van Darius Milhaud. Eén deel was namelijk dodecafoon van opbouw, een componeertechniek waar Milhaud niet erg hoog mee opliep. "Hij wilde het toch horen", herinnert Goeyvaerts zich, "en toen ik het dan voor hem gespeeld en gezongen had, zegde hij aan de omstaanders: 'U ziet dat het gebruikte systeem er niet toe doet. Zélf s met twaalftoonstechniek kan men muziek schrijven!'"

In de zomer van 1951 nam Karel Goeyvaerts deel aan de Internationale *Ferienkurse für neue Musik* in het Duitse stadje Darmstadt, een zomercursus die tot op vandaag wereldfaam geniet. Zijn ideeën en de *Sonate* wekten er heel wat belangstelling, in het bijzonder van Karlheinz Stockhausen (1928-2006). Stockhausen verdiepte zich razendsnel in Goeyvaerts' concept en week die dagen amper van zijn zijde. "In zijn voortvarendheid", vertelt Goeyvaerts, "beweerde Stockhausen dat hij voortaan alleen mij zou vernoemen, wanneer iemand hem zou vragen bij wie hij gestudeerd had." De twee componisten sloten een hechte vriendschap die jarenlang zou standhouden (doch ook vrij spectaculair uiteen zou spatten). In die jaren wisselden ze talloze brieven, waarin zich de ontstaansgeschiedenis van heel wat composities laat lezen.

Stockhausen bleek een bijzonder getalenteerde man te zijn, niet alleen als componist. Het na-oorlogse West-Duitsland was bovendien een stimulerende omgeving voor jonge kunstenaars en Stockhausens carrière nam snel een hoge vlucht. Goeyvaerts verging het in België enigszins anders. Hoewel er her en der wel interesse was voor zijn werk, slaagde Goeyvaerts er niet in om zijn revolutionaire muziek te verzilveren en na verloop van tijd viel hij ten prooi aan een depressie. Hij besloot dan maar om zijn leven drastisch om te gooien: in de winter van 1957-58 verhuisde hij van Antwerpen naar Brussel, waar hij aan de slag ging bij Sabena. Enkele maanden nadien ontmoette hij zijn latere echtgenote, Iolanda Massara.

Naarmate zijn privéleven terug op de rails geraakt, herneemt Karel Goeyvaerts zijn compositorische activiteit. De gedachte "uit louter liefhebberij" te kunnen componeren, werkt bevrijdend: Goeyvaerts experimenteert enthousiast met tal van nieuwe ideeën en integreert ze soepel in zijn eigen muzikale denken. Met enige terughoudendheid knoopt hij opnieuw aan bij zijn 'oude' leven, maar al snel kan hij rekenen op belangstelling van uitvoerders en opdrachtgevers. De erkenning voor zijn werk groeit gestaag en in 1970 stapt hij terug 'voluit' in de muziekwereld, als componist en als producer voor de BRT.

Doorheen het *Zelfportret* blijkt het belang van die geëngageerde concertorganisatoren, collega-componisten en muzikanten voor Goeyvaerts' 'relance' als componist. Maar ook na het cruciale decennium van de jaren 1960 blijft samenwerking een belangrijke katalysator. Eén van de musici die Goeyvaerts met naam vermeldt, is de Nederlandse (bas)klarinetist Harry Sparnaay. In 1974 componeerde Goeyvaerts *You'll never be alone anymore ...* voor hem. Vele jaren later mocht Sparnaay zijn voornaam lenen aan *Voor Harrie, Harry en René* (1990), samen met fluitist Harrie Starreveld en pianist René Eckhardt, met wie Sparnaay het trio 'Het Trio' vormde. De compositie is lang noch ingewikkeld, maar onvervalst Goeyvaerts: spitsvondig, kleurrijk zonder de minste overdaad en tot in de puntjes 'af'. Tegelijk is het kamermuziek van de bovenste plank, op maat van muzikanten die – letterlijk en figuurlijk – samen ademhalen. Ook *Plikonamu Micucona* voor een koperblazer en piano (1979) schittert als een kleine lawine van speel- en componeerplezier. Het stukje vertoont heel wat gelijkenissen met *Voor Harrie, Harry en René*, maar Goeyvaerts had hier niet één bepaalde uitvoerder voor ogen (het stuk werd geschreven als opgelegd werk voor de muziekwedstrijd van het Gemeentekrediet). Niettemin lijkt hij de muzikant uit te dagen het werk even scherpzinnig te spelen als het is gecomponeerd.

In de tweede helft van de jaren 1970 doen minimalistische en repetitieve technieken hun intrede in het werk van Karel Goeyvaerts, in het kielzog van de Amerikaanse 'minimal music'. Typerend is het gebruik van korte basismotieven, die veelvuldig herhaald worden, waardoor de muziek lijkt stil te staan. Doorheen die eindeloze herhaling kunnen verschillende processen plaatsvinden, bijvoorbeeld door motieven op elkaar te stapelen en ze geleidelijk aan te verschuiven ten opzichte van elkaar. Een andere techniek, die Goeyvaerts graag gebruikt, bestaat erin motieven stap voor stap op te bouwen door noten toe te voegen, en ze vervolgens één voor één weer 'weg te gommen'. *Litanie I* (1979) voor piano is zowat een schoolvoorbeeld van die werkwijze te noemen, met zeven motieven die eerst opgebouwd en gaandeweg weer 'afgebroken' worden, als een keurig gesloten cirkel. De titel verwijst naar de gelijknamige gebedsvorm met haar structuur vol herhaling. Ook het aantal motieven – zeven – is niet zonder betekenis: in heel wat composities verwerkt Goeyvaerts meer of minder zichtbaar het 'heilige' getal. Het mag misschien niet verwonderen dat net die manier van componeren Goeyvaerts intrigeerde. De kenmerkende soberheid, de consistente structuren en het statische karakter ervan herinneren zachtjes aan het droombeeld van glasheldere, tijdloze muziek dat een half leven eerder school achter *Nummer 1*.

Het was precies via *Litanie I* dat pianist-componist Tim Mulleman de muziek van Karel Goeyvaerts leerde kennen, toen hij piano studeerde bij Jan Michiels, inmiddels zo'n tien jaar geleden. Toen I Solisti hem voorstelde om een nieuwe compositie te schrijven met *Litanie I* als aanknopingspunt, was hij dan ook snel overtuigd. "Het plaatje klopte", vertelt Mulleman, temeer aangezien uitgerekend Jan Michiels de pianopartij in het ensemble voor zijn rekening zou nemen. Tim Mulleman dook opnieuw in *Litanie I*, analyseerde de partituur en liet de muziek van Goeyvaerts inwerken op zijn eigen schrijfwijze. De harmonieën die voortkomen uit Goeyvaerts' gestapelde lagen, het dichte woud van ritmes en de koppige herhaling van kleine elementjes: stuk voor stuk sijnelden ze door in het basismateriaal voor het nieuwe werk. "Auditief is dat niet noodzakelijk merkbaar", benadrukt de componist, "al is een onbedoeld citaat in principe wel mogelijk". Waar Goeyvaerts *Litanie I* voor piano solo componeerde, krijgt het instrument in het nieuwe werk van Mulleman het gezelschap van fluit, klarinet, trombone, viool en cello. In eerste instantie nemen die instrumenten een ondersteunende rol op, waarbij de muziek ontstaat vanuit de piano en het ensemble de noten van de piano 'inkleurt' of er trillers en glissandi aan vasthaakt. Geleidelijk trekt het ensemble zich los van de piano en ontwikkelt zich meer dialoog tussen de instrumenten.

De muziek lijkt zo wel een beeld van haar eigen maakproces, waarbij de componist zijn inspiratiebron eerst nauwkeurig onderzoekt en in een nieuw licht plaatst, om er vervolgens zijn eigen stem tegenover te plaatsen. Op zeker ogenblik zwijgt de piano zelfs helemaal, net zoals *Litanie I* als vertrekpunt niet meer zichtbaar aanwezig is in de uiteindelijke compositie. Wanneer de pianopartij verdwenen is, blijft alleen de laag van kleuren over, als het avondrood na zonsondergang.

Rebecca Diependaele

Alle citaten van Karel Goeyvaerts zijn afkomstig uit Karel Goeyvaerts, een zelfportret, Gent, 1988. Vertaling van het citaat van Darius Milhaud door de auteur.

Interview met Tim Mulleman op 5 januari 2023.

Biografieën

Tim Mulleman

Tim Mulleman (°1993) is een Belgisch componist, arrangeur en pianist. Tim componeerde reeds voor Symfonieorkest Vlaanderen, Het Collectief, Kugoni Trio (CD Etcetera 2021), Koi Collective, Natalia Jarzabek (eerste fluitiste Kraków Philharmonic, CD DUX 2019), Duo Vermeulen-Verpoest (CD Etcetera 2020), de Julian Bream Foundation en voor masterclasses van het Arditti Kwartet en het Ensemble Sturm und Klang. Zijn muziek werd gebracht op o.a. Transit (Leuven), Bijloke Wonderland (Gent), Bozar Next Generation (Brussel), Festival Universitario de Flauta Transversa (Mexico), de Belgian Music Days (Leuven). Als componist ging hij in de leer bij Annelies Van Parys en Bram Van Camp. Tims arrangementen worden gespeeld en gevraagd door Philippe Graffin, Het Collectief, l'Orchestre Dijon-Bourgogne, het ensemble van de Antwerp Symphony Orchestra, Cincinnati Symphony, Royal Northern Sinfonia, Tmesis (CD Etcetera 2018), Raymond Honing, Weiner Ensemble, Ensemble Fractales, de Rotterdam Chamber Music Society, ensemble ars ad hoc. Zijn bewerkingen zijn te horen op festivals als het Kamarimusiekkoncert Musiikkia! Ruovesi (Finland), DAVOS Festival (Zwitserland), K&Mfest (Noorwegen), Festival de Saintes & Festival International de Musique de Chambre de Thèze & Festival Sonik (Frankrijk), Harmos Festival (Portugal), Schiermonnikoog Festival (Nederland), Festival Resonances & Festival Midis-Minimes & Klara in de Singel & De Zomer van Sint-Pieter & Klarafestival & MIRY Sundays (België). Als transcripteur werkte Tim nauw samen met Kris Defoort aan de pianoreductie van diens opera *The Time of Our Singing*.

Als kamermusicus treedt Tim frequent op met pianiste Hiu-Man Chan. Onder de naam Pianoduo Mimese brengen zij eind 2022 hun eerste CD uit bij Etcetera. - mogelijk gemaakt door vzw Beeldenstorm. Zij schopten het in 2020 tot finalist van kamermuziekcompetitie Supernova van Klara. In 2021 speelden zij een concert voor Klara Live en VRT.NU. Dit als deel van "De Twintigers" waarin Tim zich profileerde als componist, arrangeur en pianist. Tijdens hun specialiserende studies bij Jan Michiels slepten zij tweemaal een veelbelovende summa cum laude in de wacht.

Verder deelde Tim het podium met Tmesis (het ensemble dat Tim oprichtte en Klara's Supernova won in 2016), de Rotterdam Chamber Music Society, violist Diede Verpoest en sopraan Liesbeth Devos. Zijn muziek was reeds te horen op NPO4, BBC3, Klara, Musiq3, Radio 2 en VRT.NU. Tim studeerde piano in Wenen aan de Universität für Musik und darstellende Kunst bij Christiane Karajeva en op het Koninklijk Conservatorium Brussel bij Jan Michiels en Hans Ryckelincx waar zijn eindrecital en thesis – specialiserend in transcriptie en improvisatie – een grootste onderscheiding werd toegekend. In 2016 ontving hij er de Patrimoniumprijs 'Maurice Lefranc'.

I SOLISTI

Vernieuwend, veelzijdig, verrassend. I SOLISTI geeft klassieke muziek een creatieve twist. Wat meer dan 30 jaar geleden begon als een traditioneel blazersoctet groeide onder de leiding van artistiek directeur en *founding father* Francis Pollet uit tot een ensemble en muziekproductiehuis met internationale erkenning.

Conceptueel en dramaturgisch denken gaan hand in hand met een sterke performance van excellerende musici. Kansen geven aan jonge talentvolle artiesten, avontuurlijke en uitdagende projecten alsook creaties en muziektheater vormen een constante in de werking van het ensemble.

I SOLISTI verenigt topmusici die elk afzonderlijk een stevige reputatie hebben opgebouwd als solist, orkest- of kamermusicus. Een vaste kern van 25 musici wordt uitgebreid of ingeperkt afhankelijk van het project. Reflecterend op 250 jaar blazers[re]volutie maken zij een gevarieerd en kleurrijk spectrum aan originele projecten, gaande van intieme kamermuziek, imposante meesterwerken, creaties en verrassend opera- en muziektheater voor jong en oud tot het ondersteunen van jong musicerend en componerend talent met de I SOLISTI ACADEMY en het publiceren van boeiende opnames.

I SOLISTI is sinds vele jaren campusbewoner aan DE SINGEL en in residentie aan het Conservatorium Antwerpen. Daarnaast is er ook een nauw artistiek partnerschap met het Muziekgebouw aan 't IJ Amsterdam, Musis & Stadstheater Arnhem, het Concertgebouw Brugge en Muziekcentrum De Bijloke Gent. In 2023 is het ensemble in residentie tijdens Lunalia – Festival van Vlaanderen Mechelen.

Liesbeth Devos

De Belgische zangeres Liesbeth Devos heeft zich gevestigd als een stilistisch zeer veelzijdige sopraan. Haar acteer-, dans- en hobo-opleiding maken Liesbeth tot een allround performer met een grote passie voor kamermuziek, opera, recitals met orkest en zelf geproduceerde projecten. Ze won de eerste prijs bij de Kurt-Leimer Wettbewerb (Zürich), was finalist van het Liedwettbewerb des Bayerischen Rundfunks (Bayreuth) en van de Wigmore Hall/Independent Opera Voice Fellowship. Haar opname van *Liesbesfrühling* (liederen en duetten van Clara en Robert Schumann) voor Phaedra CD werd wereldwijd geprezen. Liesbeth Devos is regelmatig te zien in huizen als de Munt, San Francisco Opera, Opera Ballet Vlaanderen, Opéra de Liège, La Fenice, Festival d'Aix en Provence, Brooklyn Academy of Music NY, Opéra de Rouen en Chateau Versailles.

In concert zingt Liesbeth Devos solopartijen met vele symfonische orkesten zoals het Gulbenkian Orchestra, het Amsterdam Sinfonietta, Les Arts Florissants, het Antwerp Symphonic Orchestra, het Brussels Philharmonic, het Orchestre de Dijon Bourgogne, de Boston Händel & Haydn Society, de Württembergische Philharmonie

Reutlingen en de Slovenian Philharmonic Orchestra. Ze werkte samen met eminente dirigenten als William Christie, Suzuki Masaaki, Reinbert de Leeuw, Karel Deseure, Richard Egarr, Ivo Venkov, Gergely Madaras, Michaël Schönwandt, Rinaldo Alessandrini, Bo Holten, Bruno Bartoletti, Bart Van Reyn, Dirk Vermeulen en Leif Segerstam. Haar vertolking van Pergolesi's Salve Regina in de VS werd geprezen door de Amerikaanse recensenten.

Haar passie voor het lied en de poëzie maakt haar veelgevraagd voor kamermuziek. Ze zong Schönbergs 2e Strijkkwartet met het Taurus Quartet en verschillende programma's met o.a. Het Collectief, Malibrán Quartet en het Duitse Asasello kwartet. In 2024 zal ze met Het Collectief haar debuut maken in Musikverein Wien. Samen met Jozef De Beenhouwer vormt ze al jaren een vast liedduo en nam ze recent liederen van Huberti op. Liesbeth Devos werd gecoacht door Patricia McCaffrey, Elly Ameling, Lieve Suys, Lucienne Van Deyck, Guy Joosten en José Van Dam. Ze heeft eigen zangklas in de Kunsthumaniora van Brussel waar ze jong talent met veel bevoegenheid steunt en ontwikkeld.

Jan Michiels

Sinds zijn laureaatschap in de Koningin Elisabethwedstrijd 1991 is Jan Michiels bekend voor zijn zeer persoonlijke en veelgelaagde omgang met het pianorepertoire, door oud en nieuw in telkens wijzigende perspectieven te combineren. Talrijke opnames getuigen hierover – om er enkele te noemen : 'Lost in Venice with Prometheus', 'The War of the Romantics', 'Slavic Soul' (allen uitgegeven door Fuga Libera) bevatten muziek van Bach tot vandaag, gezien vanuit het standpunt van een uitvoerder die zijn programma's vorm geeft vanuit een voortdurende dialoog met levende muziekgeschiedenis. Jan Michiels werkte inderdaad intens samen met componisten zoals o.a. G.Kurtág, H.Holliger, H.Lachenmann, K.Goeyvaerts, R.Grosz, K.Huber en K.Defoort. Eén van zijn voornaamste inspiratiebronnen is Luigi Nono, die in het centrum stond van zijn Doctoraat in de Kunsten 'Teatro dell'Ascolto' (2011). Hij is regelmatig te horen in prestigieuze concertzalen in Europa en Azië. Los van de 'rituele recitals' heeft hij diverse complete cycli gerealiseerd : de Sonates van Beethoven, alle werken van de Tweede Weense School, alles van Bartók, Debussy en Brahms (van deze laatste ook alle kamermuziek met piano). Hij concerteerde met vele solisten en ensembles – met Inge Spinette vormt hij het pianoduo YinYang. Hij werkte met vele internationale dirigenten en orkesten. Daarnaast heeft hij ook samengewerkt met choreografen als A.T De Keersmaeker, Sen Hea Ha en V. Dunoyer. Hij studeerde bij Abel Matthys (Brussel) en Hans Leygraf (Berlin). Als pedagoog gaf hij masterclasses in o.a. Hamburg, Murcia, Szombathely, London, Montepulciano, Strasbourg en Lisboa. Momenteel is hij docent piano aan het Koninklijk Conservatorium Brussel.

Prof. Mark Delaere

Mark Delaere studeerde musicologie en filosofie aan de Universiteit van Leuven, en muziektheorie, harmonie, contrapunt, klarinet en kamermuziek aan de Koninklijke Muziekconservatoria van Antwerpen en Brussel. In 1988 promoveerde hij in de musicologie, waarna hij op uitnodiging van Carl Dahlhaus van 1989 tot 1991 gastonderzoeker werd aan de TU Berlijn (Humboldt Forschungsstipendium). In 1992 werd hij benoemd tot universitair hoofddocent, in 1995 tot gewoon hoogleraar aan de afdeling musicologie van de Universiteit van Leuven, en in 1998 bekleedde hij de Breughel-leerstoel aan de Universiteit van Pennsylvania (Philadelphia) en in 2014 de Van Dyck-leerstoel aan de UCLA. Hij is lid van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten en van de Academia Europaea.

Zijn onderzoek bestrijkt muziek uit de 20e en 21e eeuw, met speciale aandacht voor de interactie tussen analytische, historische, theoretische en esthetische methodologieën. Hij leidde grootschalige onderzoeksprogramma's gefinancierd door de universiteit van Leuven en het FWO (Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek in Vlaanderen) over de muziek van Karel Goeyvaerts, over Schönbergs *Pierrot lunaire*, over de muziekbibliotheek van het Belgisch Radio Orkest, over tempoverhoudingen in hedendaagse muziek, en over de synergie van muziekanalyse en muziekgeschiedschrijving. Tijdens zijn postdoc-onderzoek ontwikkelde hij een nieuwe aanpak voor de analyse van atonale muziek (zie *Funktionelle Atonalität*, 1993). Hij publiceerde artikelen over de muziek van onder meer Schönberg, Goeyvaerts, Messiaen, Hindemith, Birtwistle, Bach en Brahms. Zijn uitgave van de volledige theoretische geschriften van Karel Goeyvaerts - inclusief de uitgebreide correspondentie met Stockhausen - verscheen in oktober 2010 bij MusikTexte. In 2011 redigeerde hij het boek *Rewriting Recent Music History. The Development of Early Serialism 1947-1957* voor de reeks *Analysis in Context. Leuven Studies in Musicology* waarvan hij General Editor is. Hij zit ook in de redactie van de tijdschriften *Twentieth-Century Music*, *Tempo*, *Music Theory & Analysis* en *Revue belge de Musicologie*, en van de Routledge boekenreeksen *Musical Cultures of the Twentieth Century* (General Editor Gianmario Borio) en *Ashgate Studies in Theory and Analysis of Music After 1900* (General Editor Judy Lochhead). Hij is redacteur voor 21ste-eeuwse muziek voor de online editie van MGG.

Mark Delaere was 20 jaar artistiek directeur van het Festival van Vlaanderen in Leuven, met concertreeksen over 20ste- (NOVECENTO) en 21ste-eeuwse muziek (TRANSIT). In 2000 richtte hij MATRIX op, het documentatiecentrum voor nieuwe muziek van de afdeling. MATRIX stelt een van de meest uitgebreide collecties hedendaagse muziekpartituren, een cd- en boekencollectie, een luistercentrum en een computerlab ter beschikking van onderzoekers, studenten en andere geïnteresseerden in nieuwe muziek sinds 1950.

Sint-Pieter-en-Paulkerk

Deze mooie, harmonische barokkerk wordt oorspronkelijk door de jezuiten gewijd aan Sint-Ignatius en Sint-Franciscus-Xaverius. Na de opheffing van de jezuitenorde vraagt de parochie van Sint-Pieter-en-Paul of ze er haar parochiekerk van mag maken, want de eigen kerk is erg bouwvallig. De overdracht vindt plaats en officieel is de naam van de kerk sindsdien 'Sint-Petrus en Sint-Paulus op visitatie bij de Heiligen Sint-Ignatius en Sint-Franciscus-Xaverius'. Verkort spreek je over Sint-Petrus-en-Pauluskerk of – in het Nederlands – Sint-Pieter-en-Paulkerk. Het interieur is rijk versierd. De preekstoel symboliseert de missionering in de vier werelddelen door de Heilige Franciscus-Xaverius. Oceanië is in die tijd (eind zestiende eeuw) nog niet tot vijfde continent benoemd. Kijk hoe Europa is voorgesteld, met de hoorn des overvloeds en de wijsheid in het boek. De veertien ingebouwde biechtstoelen zijn een fijn staaltje van de Mechelse houtsnijkunst. Volgens de legende telde de kerk zo veel biechtstoelen, omdat ze vlak bij de Veemarkt lag en er bij het verkopen van vee volop werd gelogen en bedrogen. De echte reden? De Sint-Pieter-en-Paulkerk was oorspronkelijk een pelgrimskerk en er waren veel relieken te vinden. Als je die wilde aanraken, moest je vrij van zonden zijn. Vandaar dus het grote aantal biechtstoelen.

(bron: Toerisme Mechelen)

EXPERIMENT/ALDENDE
KUNST/THEATER/JAZZ/AC
KLASSIEKE MUZIEK/POËZIE,
DESIGN/FOTOGRAFIE/DANS
OUDE MUZIEK/LITERATUUR
OPERA/ARCHITECTUUR/P
FILOSOFIE/FILMMUZIEK/
GESCHIEDENIS/ERFGOED/G
HEDENDAAGSE MUZIEK/FES
POLITIEK/ECONOMIE/WOR
PERFORMANCE/SOCIOLOG
CHANSO SOUNDS

Klara. Blijf verwonderd.

ARCO IS UW GDPR PARTNER

Arco streeft de GDPR richtlijnen na binnen onze Document Management en Workflow Management oplossingen bij al onze klanten.

Wij kunnen de bestaande situatie m.b.t. het in regel zijn met de GDPR-wetgeving beoordelen en de gewenste situatie vastleggen samen met de klant.

Een stappenplan naar de gewenste situatie met concrete acties is het resultaat van deze dienstverlening.

Hiervoor worden de volgende elementen binnen de GDPR-wetgeving nagestreefd:

- Rechtmatige, behoorlijke en transparante verwerking van de gegevens
- Juistheid van verwerking
- Integriteit en vertrouwelijkheid
- Welbepaald doeleinde bepalen
- Minimale gegevensverwerking verzekeren
- Beperkte bewaartermijn instellen
- Recht om vergeten te worden aantonen
- ...

Interesse?
www.arco.be

Arco
digital paperflow

PARKEER BIJ INDIGO

INDIGO neo

DE PARKEERAPP VOOR DE STAD

IN ONZE PARKINGS

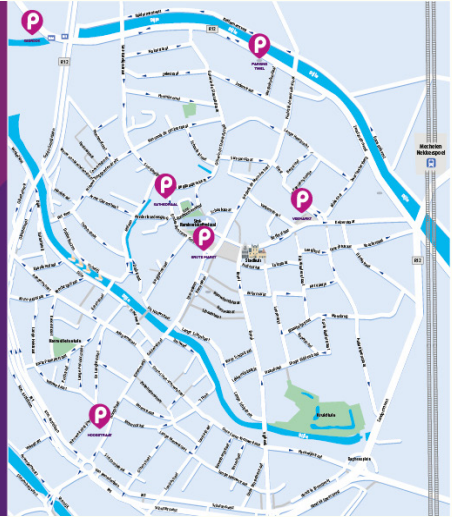
NEEM NOOIT MEER EEN TICKET

•
ONTDEK ONZE ABONNEMENTSFORMULES

•
RESERVEER JE PARKEERPLAATS

indigoneo.be

COLOFON

ORGANISATIE

Dr. Jelle Dierickx
directeur
Michaela Defever
marketing & PR
Lieve Depuydt
productie

PROGRAMMABOEK

Jelle Dierickx
Michaela Defever
Lieve Depuydt
Femke Verplancken

RAAD VAN BESTUUR

Marc De Geyter
voorzitter
Kris Vreys
ondervoorzitter
Ludo Kools
secretaris
Greet De Clerck
Liana Davtyan
François Mylle
Annemarie Peeters
Jerry Aerts
Annick Schramme
Björn Siffer

ALGEMENE VERGADERING

Michel Vanholder (voorzitter), Rogier Chorus, Heidi De Nijn, Bart De Nijn, Frank Nobels, Tom Van den Eynde, Raymond Vanderwaeren, Nicole Van Dessel, Bart Van Reyn

GRAFISCH ONTWERP EN CAMPAGNEBEELDEN

www.emilielauwers.be

WETTELIJK DEPOT: D/2016/0180/37

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Programma onder voorbehoud van wijzigingen.

Het is niet toegelaten beeld- of geluidsopnamen te maken tijdens de concerten zonder expliciete toelating van de directie van het Festival van Vlaanderen Mechelen/Kempen.

CONTACT

Festival van Vlaanderen Mechelen

Onder-den-Toren 12, 2800 Mechelen
T +32 (0)15 20 49 82
mechelen@festival.be

www.lunalia.be

SUBSIDIENTEN

SPONSORS

PARTNERS

EUROPEAN FESTIVAL ASSOCIATION

Het Festival van Vlaanderen Mechelen maakt deel uit van de koepel Festival van Vlaanderen en is lid van de European Festival Association.

